

Żywa historia Gorlic — wywiad z panem Bazylim Szlanta

Wywiad z panem Bazylim Szlanta dotyczący życia w maziarskiej wsi Łosie przed II wojną światową, deportacji na zachód Polski podczas Akcji Wisła i powrotu do rodzinnej wsi po przejściu na emeryturę.

Bazyli Szlanta

Urodzony 4 kwietnia 1930 roku w Łosiu, zmarł 25 stycznia 2019 roku. W 1947 roku deportowany z rodziną do Żółwin koło Międzyrzecza. Ukończył Liceum Pedagogiczne w Sulechowie oraz Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Bydgoszczy. Od 1951 roku pracował początkowo jako niewykwalifikowany nauczyciel matematyki i geografii w Trzcielcu, a później wychowania technicznego. W 1991 roku, po przejściu na emeryturę, powrócił do rodzinnej wsi Łosie. Zmarł 21 stycznia 2019 r.

Wywiad z panem Bazylim Szlanta przeprowadzony 23 lutego 2017 roku przez Urszulę Karasińską (pracownicę MBP w Gorlicach) w Łosiu, w obecności żony.

Spis treści:

- [00:00:30](#) — dwie klasy szkoły podstawowej w Łosiu (1938 rok)
- [00:01:01](#) — w pierwszej klasie pomoce szkolne: rysik oraz tabliczka łupkowa jako zeszyt
- [00:02:20](#) — w drugiej klasie: zeszyt, pióro, atrament
- [00:03:00](#) — koncerty klarnetowe na zboczu góry Łysiec (kierownik szkoły Bolesław Kler oraz stolarz Antoni Chowaniec)
- [00:03:40](#) — sklepy żydowskie w Łosiu oraz żydowscy mieszkańcy Łosia
- [00:05:20](#) — bóżnica i łaźnia żydowska w Łosiu
- [00:06:25](#) — ceny produktów podstawowych przed II wojną światową (bułka, zapałki, chleb, kiełbasa)
- [00:07:10](#) — handel wymienny (za jajko bułka lub zapałki)
- [00:07:45](#) — ojciec maziarzem i rolnikiem
- [00:09:25](#) — podróż wozem maziarskim na handel
- [00:10:00](#) — budowa wozu maziarskiego
- [00:10:30](#) — hurtownia produktów naftowych w Warszawie (Borkiewicz) oraz stajnie dla koni, kuchnia
- [00:11:10](#) — Polska podzielona na strefy handlowe (nazwiska, strefy)
- [00:13:30](#) — noclegi w czasie podróży przy koniach
- [00:14:02](#) — tygodniowa podróż wozem maziarskim do Warszawy
- [00:15:10](#) — maziarz — nazwa zależała od tego, czym handlowano (np. smolarz w lubelskim od handlu smołą)
- [00:16:30](#) — dwie klasy szkoły podstawowej w Łosiu przed II wojną światową (język polski językiem wykładowym, jedna godzina języka łemkowskiego)
- [00:17:10](#) — wybuch II wojny światowej
- [00:17:30](#) — okupacja: w szkole językiem wykładowym ukraiński (dzieci nie znały ukraińskiego ani cyrylicy)
- [00:18:15](#) — okupacja, puste sklepy (zapałki, sól, wymiana jaj na cukier)
- [00:19:00](#) — najkorzystniejszy pokątny handel naftą, którą świecono w domach
- [00:19:45](#) — kupno ropy z lewego źródła w okolicznych kopalniach naftowych
- [00:20:00](#) — destylacja ropy w lesie (opis procesu destylacji)
- [00:21:40](#) — sprzedaż nafty — duże ryzyko i duży zarobek (opis)
- [00:23:00](#) — donos o destylacji w lesie — żołnierz niemiecki Ślązak puszcza wolno złapanych podczas procesu destylacji
- [00:26:00](#) — ropa kupowana w kopalni na Magdalenie i w Sękowej
- [00:27:00](#) — jeden litr nafty sprzedawany za 10 zł

- 00:28:20** — deportacja do Żuławina k. Międzyrzecza — 1947 rok
- 00:28:50** — opis życia w Żuławinie
- 00:31:10** — praca jako niewykwalifikowany nauczyciel; płaca: 410 zł w 1951 roku
- 00:32:20** — prowadzenie młodzieżowego schroniska turystycznego
- 00:35:00** — powrót do Łosia po przejściu na emeryturę
- 00:36:00** — Murowanica — pierwszy murowany dom w Łosiu (1908 rok), miejsce zamieszkania (opis domu)
- 00:39:58** — komentarz o powrocie do Łosia: „Tam ptaszka ciągnie, gdzie się ulągnie”
- 00:41:40** — opis życia zawodowego

Serdeczne podziękowania dla pani Marioli Zagórskiej za pomoc przy poszukiwaniach osób chętnych do udzielenia wywiadu oraz pomoc przy zorganizowaniu spotkania z panem Bazylim Szlantą.

Zdjęcia pochodzą z archiwum Bazylego Szlanty.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Gabryela w Gorlicach oraz osoby udzielające wywiadów i udostępniające materiały opublikowane na www.mbpgorlice.info oraz innych stronach internetowych biblioteki, w tym stronach mediów społecznościowych MBP w Gorlicach, zastrzegają sobie pełnię praw autorskich do dalszego wykorzystania treści udostępnionych w sekcji *Świadkowie lokalnej historii*. Wyklucza się wykorzystanie opublikowanych materiałów przez osoby trzecie bez wcześniejszego uzyskania zezwolenia. Wszystkie prawa zastrzeżone ©.